

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย
 - 1.1 สภาพปัจจุบันก่อนการพัฒนา
 - 1.2 ผลการดำเนินการพัฒนา
2. ข้อเสนอแนะ
 - 2.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย
 - 2.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1.1 สภาพปัจจุบันก่อนการพัฒนาพบว่า การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่นยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน ซึ่งมีปัญหาด้านกิจกรรม ครูผู้นิเทศขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในทั้ง 4 ด้าน คือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนาการนิเทศภายใน การวางแผนและกำหนดทางเลือก การปฏิบัติการนิเทศ การประเมินผลและรายงานผล

1.2 ผลการพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน พบว่า โรงเรียนได้ดำเนินการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยดำเนินการเป็น 4 วงรอบ เจาะลึกเข้าไปแบบเกลียวสว่าน (Spiral) ซึ่งแต่ละวงรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การลงมือปฏิบัติตามแผนที่กำหนด (Action) การสังเกตผลที่เกิดจากการปฏิบัติการ (Observation) และการสะท้อนผลการปฏิบัติการ (Reflection) โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การอบรมเขียนแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การนิเทศติดตามประเมินผล และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์สอน ซึ่งผลการพัฒนาแต่ละวงรอบมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) วงรอบที่ 1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ

หลังจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยการรับฟังการบรรยายของวิทยากรคือ ดร. วิชัย กันหาชน ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2 เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน ทำให้ผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักเห็นความสำคัญของการนิเทศภายในเป็นอย่างยิ่ง และครูทุกคนได้ระดมสมองเกี่ยวกับการวิเคราะห์ แผนปฏิบัติการประจำปี วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง (SWOT Analysis) ของโรงเรียน วิเคราะห์ผลสอบ O-NET ร่วมกันวางแผนและกำหนดทางเลือกในการพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน โดยมีอาจารย์ชนะ โนนทวนวงศ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนโสตศึกษา ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนประสาทพรวิทยา วัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น เป็นวิทยากรดำเนินการ และผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการที่เป็นจุดเด่น พบว่า การพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนประสาทพรวิทยา วัดศรีนวล ในวงรอบที่ 1 มีลักษณะการนิเทศแบบกัลยาณมิตรอย่างยิ่ง ครูทุกท่านมีความกระตือรือร้น มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุมและเห็นความสำคัญของการนิเทศภายในเพิ่มขึ้น มีการสร้างแรงจูงใจและบำรุงขวัญกำลังใจให้แก่ครู โดยคัดเลือกครูเข้ารับการพิจารณารับรางวัลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาประเภทต่างๆ จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 ผลจากการปฏิบัติที่เป็นจุดที่ได้รับการพัฒนา พบว่า ครูมีความกล้าในการแสดงความคิดเห็นทางวิชาการเพิ่มขึ้น

2) วงรอบที่ 2 การศึกษาดูงานด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

หลังจากการศึกษาดูงานด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่โรงเรียนกัลยาณวัตร จังหวัดขอนแก่น พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพิ่มขึ้น ทำให้ครูเกิดความตระหนักเห็นคุณค่าในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและได้เห็นบรรยากาศของการจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนที่มีสภาพเอื้อต่อการเรียนรู้เป็นอย่างมาก ซึ่งคณะผู้ศึกษาดูงานสามารถนำมาปรับใช้ที่โรงเรียนของตนเองได้

3) วงรอบที่ 3 การอบรมเขียนแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

หลังจากการอบรมการเขียนแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ครูทั้ง 8 กลุ่มสาระของโรงเรียนประสาทพรวิทยา วัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่นได้รับเทคนิควิธีการออกแบบกิจกรรมการสอนที่เข้าใจ กระตุ้นให้นักเรียนใฝ่เรียนรู้มากขึ้น

4) วงรอบที่ 4 การนิเทศติดตามประเมินผลและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์สอนซึ่งกันและกัน พบว่า ครูเห็นความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในเป็นอย่างยิ่งและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศติดตาม สามารถนำเทคนิควิธีการสอนจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่มสาระต่างๆ ไปเขียนแผนบูรณาการได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

สรุปได้ว่า การพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ การวางแผนและกำหนดทางเลือก การปฏิบัติกรนิเทศ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนาการนิเทศภายใน และลำดับสุดท้ายคือ การประเมินผลและรายงานผล ซึ่งรูปแบบกิจกรรมมีความเหมาะสมกับบริบทและสภาพจริงที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพราะในระยะแรกควรหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่ต้องเผชิญหน้ากัน คือ การสังเกตการณ์สอน ซึ่งเป็นเรื่องละเอียดอ่อน และเกิดความขัดแย้งได้ง่าย

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

- 1) โรงเรียนควรกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติในการนิเทศภายในให้ชัดเจนเพื่อจะส่งผลให้การพัฒนากระบวนการนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- 2) โรงเรียนควรส่งเสริมภาวะผู้นำทางวิชาการแก่ครู โดยมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่อง การนิเทศภายในกับศึกษานิเทศก์ในเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกัน
- 3) โรงเรียนควรสร้างเครือข่ายโรงเรียนคู่ขนาน โรงเรียนพี่โรงเรียนน้องร่วมพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน
- 4) โรงเรียนควรกระตุ้นให้มีการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในที่พัฒนาแล้ว เพื่อให้มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ ตลอดจนให้ความสำคัญต่อบุคลากรในหน่วยงานให้มีขวัญกำลังใจในการทำงานอยู่เสมอ
- 5) โรงเรียนควรส่งเสริมให้มีรูปแบบกิจกรรมการนิเทศที่หลากหลาย เช่น นิเทศแบบคลินิก นิเทศคู่สัญญา
- 6) โรงเรียนควรดำเนินการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในวงจรต่อไป เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อครูและนักเรียน

2.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการวิจัยเพื่อหาปัจจัยที่เอื้อต่อการนิเทศภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา
- 2) ควรมีการวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (R&D) เพื่อหารูปแบบการนิเทศที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่ผู้เรียนและสถานศึกษาต่อไป